

Predmet C-922/19**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

17. prosinca 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

13. prosinca 2019.

Žalitelj u kasacijskom postupku:

Stichting Waternet

Druga stranka u kasacijskom postupku:

MG

Predmet glavnog postupka

Predmet glavnog postupka odnosi se na spor između Stichting Waterneta (u daljnjem tekstu: Waternet), opskrbljivača vodom za piće, i MG-a, osobe privatnog prava, koja se preselila, oko pitanja je li isporuka vode za piće koju pruža Waternet nenaručena isporuka i, u slučaju potvrdnog odgovora, ima li to za posljedicu da za osobu MG nije nastala nikakva obveza plaćanja.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Predmetni zahtjev za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. UFEU-a odnosi se, kao prvo, na tumačenje članka 99. Direktive 97/7/EZ i članka 27. Direktive 2011/83/EU u vezi s člankom 5. stavkom 5. i Prilogom I. točkom 29. Direktive 2005/29/EZ, naročito pojma „isporuka nenaručene (vode za piće)”. Takva isporuka predstavlja zabranjenu nepoštenu poslovnu praksu. Kao drugo, riječ je o pitanju jesu li prethodno navedene odredbe direktiva u suprotnosti sa sklapanjem ugovora.

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 9. Direktive o prodaji na daljinu i članak 27. Direktive o pravima potrošača u vezi s člankom 5. stavkom 5. i Prilogom I. točkom 29. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi tumačiti na način da je u smislu tih odredaba riječ o isporuci nenaručene vode za piće ako se poslovna praksa opskrbljivača vodom za piće sastoji u sljedećem:

(i) opskrbljivač vode za piće je u skladu sa zakonom a) isključivo nadležan za isporuku vode za piće putem vodovodnog sustava na području koje mu je dodijeljeno te je na to i obvezan b) obvezan osobama koje to zatraže dati ponudu za priključak na javnu opskrbu vodom za piće i za isporuku vode za piće;

(ii) opskrbljivač vodom za piće zadržava priključak potrošačeva stana na javnu opskrbu vodom za piće u obliku u kojem je on postojao prije nego je potrošač uselio u stan, čime su vodovodne cijevi u potrošačevom stanu pod tlakom i potrošač nakon poduzimanja aktivne i svjesne radnje – koja se sastoji u zakretanju slavine ili tomu istovrijedne radnje – može prema potrebi uzeti vodu za piće, pa i nakon što je priopćio da ne želi sklopiti ugovor o isporuci vode za piće, i

(iii) opskrbljivač vodom za piće zaračunava troškove ako je potrošač poduzimanjem aktivne i svjesne radnje uistinu uzeo vodu za piće, pri čemu primijenjene tarife pokrivaju trošak, transparentne su i nediskriminirajuće, a što kontroliraju javna tijela?

2. Protivi li se članku 9. Direktive o prodaji na daljinu i članku 27. Direktive o pravima potrošača u vezi s člankom 5. stavkom 5. i Prilogom I. točkom 29. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi pretpostavka da se između opskrbljivača vodom za piće i potrošača sklapa ugovor o isporuci vode za piće ako (i) potrošač – kao i prosječni nizozemski potrošač – zna da je isporuka vode za piće povezana s troškovima, (ii) potrošač unatoč tomu kroz duže razdoblje sustavno troši vodu za piće, (iii) potrošač, čak i nakon što je od opskrbljivača vodom za piće zaprimio pismo dobrodošlice, račune i opomene, nastavi trošiti vodu i (iv) potrošač, nakon što je izdano sudsko odobrenje za isključenje priključka tog stana na vodu za piće, priopći da ipak želi ugovor s opskrbljivačem vode za piće?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača s obzirom na sklapanje ugovora na daljinu: uvodna izjava 16.; članci 9. i 14.

Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br.

2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća: uvodne izjave 6., 7. i 17.; članci 5. do 9. i 15.; Prilog I. točka 29.

Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća: uvodna izjava 60.; članci 3., 4. i 27.

Navedena nacionalna pravila

Burgerlijk Wetboek (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BW): članak 7:7 stavak 2. (stari), članak 7:7 stavak 2. (novi)

Wet van 18 juli 2009, houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (Zakon od 18. srpnja 2009. s novim odredbama o proizvodnji i distribuciji vode za piće kao i organizaciji javne opskrbe vodom za piće [Zakon o vodi za piće]): članci 1., 3., 4., 5., 8., 9. i 10. do 13.

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, van 17 april 2012, nr. IENM/BSK-2012/14677, houdende regels met betrekking tot het afsluiten van kleinverbruikers van drinkwater (Uredba br. IENM/BSK-2012/14677 državnog tajnika za infrastrukturu i okoliš od 17. travnja 2012. s odredbama o prestanku opskrbljivanja malih potrošača s vodom za piće [Uredba o uvođenju politike isključenja vode za piće za male potrošače]): članci 2., 3., 4. i 6.

Besluit van 23 mei 2011, houdende bepalingen inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (Odluka od 23. svibnja 2011. s odredbama o proizvodnji i distribuciji vode za piće kao i organizaciji javne opskrbe vodom za piće [Odluka o vodi za piće])

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 14 juni 2011, nr. BJZ2011046947 houdende nadere regels met betrekking tot enige onderwerpen inzake de voorziening van drinkwater, warm tapwater en huishoudwater (Uredba br. BJZ2011046947 državnog tajnika za infrastrukturu i okoliš od 14. lipnja 2011. s odredbama kojima se utvrđuju daljnja pravila za pitanja opskrbe vodom za piće, opskrbe toplom vodom i opskrbe kućanstava vodom [Uredba o vodi za piće])

Kratak prikaz činjenica i postupka

- 1 U Nizozemskoj je praksa prilikom preseljenja potrošača takva da se priključak stana na vodu za piće (izravno) ne isključuje čak ni ako je stanar koji se iseljava raskinuo svoj ugovor s opskrbljivačem vodom za piće, a stanar koji useljava (još) nije sklopio nikakav ugovor s opskrbljivačem vodom za piće. Takva praksa proizlazi, među ostalim, iz zakonske obveze opskrbljivača vodom za piće da

provodi politiku usmjerenu na izbjegavanje situacije da potrošači budu isključeni iz javne opskrbe vodom za piće.

- 2 MG je od rujna 2012. stanar stana u Amsterdamu (u daljnjem tekstu: stan). Prilikom useljenja u stan, on se nije prijavio Waternetu, društvu koje u skladu sa Zakonom o vodi za piće isključivo nadležno za isporuku vode za piće putem vodovodnog sustava u općini Amsterdam, kao novi stanar, a prijašnji se stanar tada nije odjavio. Waternet je isporučivao vodu za piće na tu adresu.
- 3 Račune za isporuku vode za piće za razdoblje do 1. siječnja 2014. platio je prijašnji stanar stana.
- 4 Dana 12. studenoga 2014. Waternet je MG-u poslao takozvano pismo dobrodošlice.
- 5 Od 18. studenoga 2014. Waternet je MG-u slao račune za isporuku vode za piće za razdoblje od 1. siječnja 2014.
- 6 MG nije platio račune koje mu je Waternet poslao za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 18. studenoga 2016.
- 7 Waternet je pred Kantonrechter der Rechtbank Amsterdam (Kantonski odjel Suda za Amsterdam) podnio tužbu protiv MG-a s kojom je ponajprije zahtijevao plaćanje isporučene vode za piće. Kantonrechter (Kantonski odjel) odbio je tužbu s presudom od 4. studenoga 2016.
- 8 Protiv te presude Waternet je potom podnio žalbu pred Gerechtshofom Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu). Waternet je zahtijevao da se ukine presuda od 4. studenoga 2016. i donese presuda kojom se MG-u za potrošnju vode u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 18. studenoga 2016. nalaže platiti 283,79 eura uvećano za zakonske kamate i troškove naplate. Presudom od 10. travnja 2018. Gerechtshof Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu) potvrdio je navedenu presudu.
- 9 Potom je Waternet podnio žalbu u kasacijskom postupku pred Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) (u daljnjem tekstu: sud koji je uputio zahtjev).

Bitna argumentacija stranaka glavnog postupka

- 10 MG u bitnome ističe da on s Waternetom nije sklopio nikakav ugovor i da mu je Waternet isporučivao vodu za piće iako ga on to nije tražio.
- 11 Waternet prvo navodi da Gerechtshof Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu) pogrešno tumači pojam „nenaručene isporuke” u smislu članka 7:7 stavka 2. (novi) BW-a. Waternet smatra da „nenaručena isporuka” ne postoji ako se potrošač, za kojeg se pretpostavlja da ima potrebu za vodom u vlastitom stanu,

sam odluči uzimati vodu korištenjem zakonske obveze opskrbljivača vodom da omogući priključak i opskrbu. On smatra da to svakako vrijedi u Nizozemskoj gdje opskrbljivač vodom djeluje kao monopolist na tržištu s uređenim tarifama i bez tržišnih sila, zbog čega u načelu ne može biti riječ o nikakvoj agresivnoj poslovnoj praksi. Osim toga, bitno je i to da opskrbljivač vodom nije imao nikakvu stvarnu mogućnost spriječiti korištenje vode. Nadalje, Waternet smatra da se članak 7:7 stavak 2. (stari) BW-a ne primjenjuje na isporuku vode za piće i da nije u suprotnosti sa sklapanjem ugovora s osnove potrošnje vode za piće.

- 12 Drugo, Waternet ističe da je Gerechtshof Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu) pogrešno odlučio da između Waterneta i MG-a nije sklopljen nikakav ugovor. Gerechtshof Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu) nije uzeo u obzir (i) da je MG znao da isporuka vode za piće nije besplatna, (ii) da je MG unatoč tomu gotovo četiri godine sustavno trošio vodu za piće (iii) da je MG nastavio sa svojom potrošnjom vode nakon što je od Waterneta dobio pismo dobrodošlice kao i kasnije račune i opomene, te (iv) da je MG, nakon što je izdano sudsko odobrenje za isključenje priključka za vodu za piće za taj stan priopćio kako ipak želi sklopiti ugovor s Waternetom.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

1. pitanje

- 13 Sud koji je uputio zahtjev napominje da se mora ispitati je li Waternetova poslovna praksa nepoštena zbog činjenice da je riječ o isporuci nenaručene vode za piće.
- 14 Takva je isporuka, prema mišljenju suda koju je uputio zahtjev, zabranjena u skladu s člankom 7:7 stavkom 2. (stari) BW-a koji se primjenjuje na provjeru Waternetovih potraživanja za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 12. lipnja 2014. kao i s člankom 7:7 stavkom 2. (novi) BW-a koji se primjenjuje na provjeru Waternetovih potraživanja za razdoblje nakon 13. lipnja 2014. Nadalje, nenaručene isporuke zabranjene su u skladu s člankom 5. stavkom 5. i Prilogom I. točkom 29. Direktive 2005/29, člankom 9. Direktive 97/7 kao i člankom 27. Direktive 2011/83.
- 15 Predmetna isporuka vode za piće ima sljedeća obilježja:
- 1) Waternet je u skladu sa zakonom na svom području opskrbe isključivo nadležan za isporuku vode za piće putem vodovodnog sustava i na to je obavezan;
  - 2) Waternet je zakonski obavezan osobama koje to zatraže dati ponudu za priključak na javnu opskrbu vodom za piće i za isporuku vode za piće;
  - 3) Waternet je zadržao već postojeći priključak MG-ovog stana na javnu opskrbu vodom za piće. Time je i dalje postojao tlak u vodovodnim cijevima

u tom stanju te je MG mogao uzimati vodu za piće ako je to želio, pa čak i nakon što je priopćio da ne želi sklopiti ugovor o isporuci vode za piće, i

- 4) Waternet je za vodu za piće koju je MG uzeo zaračunao tarife koje su zakonom uređene.
- 16 Sud koji je uputio zahtjev upućuje na to da se na pitanje, je li riječ o isporuci nenaručene vode za piće, prema njegovu preliminarnom shvaćanju treba odgovoriti negativno. Naime, Waternetova poslovna praksa ne šteti izravno gospodarskom interesu prosječnog potrošača i ne ograničava njihovu slobodu djelovanja u kontekstu korištenja vode za piće. Isto tako, posredno se ne šteti ni gospodarskim interesima Waternetovih legitimnih konkurenata jer u kontekstu isporuke vode za piće u Nizozemskoj nema ni slobodnog tržišnog nadmetanja tržišnih sila ni konkurencije. Isporuka o kojoj je ovdje riječ stoga nije poslovna praksa koja bi se u smislu Direktive 2005/29 trebala zabraniti.
- 17 Ovaj se predmet u bitnim točkama razlikuje od slučaja koji je doveo do presude od 13. rujna 2018., Wind Tre i Vodafone Italia (C-54/17 i C-55/17, EU:C:2018:710), a koji se odnosi na tumačenje pojma „prodaja nenaručene robe ili usluga”. Naime, nizozemski potrošač nije imao nikakvu mogućnost odabira ponuditelja vode za piće, troškovi su zaračunani samo ako je potrošač poduzeo aktivnu i svjesnu radnju, a prosječni nizozemski potrošač svjestan je činjenice da je isporuka vode za piće povezana s troškovima. Stoga se navedena sudska praksa Suda Europske unije ne može primijeniti na ovaj predmet.

2. pitanje

- 18 Nadalje, sud koji je uputio zahtjev pita je li sklapanje ugovora između Waterneta i MG-a u suprotnosti s prethodno navedenim odredbama direktiva.
- 19 MG je, smatra taj sud, znao da je isporuka vode za piće povezana s troškovima; pa ipak je gotovo četiri godine sustavno trošio vodu za piće, nastavio je s potrošnjom vode i nakon što je dobio Waternetovo pismo dobrodošlice te kasnije račune i opomene, a nakon što je izdano sudsko odobrenje za isključenje priključka za vodu za piće za stan, priopćio je da ipak želi sklopiti ugovor.